

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Loppuraportti

Kestävää kasvua ja työtä 2014 - 2020
Suomen rakennerahasto-ohjelma

Kainuun liitto

Viranomaisen merkintöjä

Saapumispäivämäärä	Diaarinumero EUR A 2014/3420/09 02 01 01/2015/Kainuu
Käsittelijä	Puhelinnumero
Hankekoodi A71279	Tila Keskenäminen

1 Hankkeen perustiedot

Hankkeen nimi Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan matkailutieto	Päättymispäivämäärä 28.2.2018
Alkamispäivämäärä 1.1.2016	
Toimintalinja 2. Uusimman tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen	
Erityistavoite 4.1. Tutkimus-, osaamis- ja innovaatiokeskittymien kehittäminen alueellisten vahvuusien pohjalta	
Tukimuoto Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialan kehittämishanke	
Kustannusmalli Flat rate 24 %	

2 Tuensaajan perustiedot

Tuensaajan nimi Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy	Hankkeen WWW-osoite http://www.kamk.fi
Y-tunnus 2553600-4	
Yhteyshenkilön nimi Virpi Keränen	
Yhteyshenkilön sähköpostiosoite virpi.keranen@kamk.fi	Yhteyshenkilön puhelinnumero 044 7157 091

Muut tuensaajat (osatoteuttajat)

Tuensaajan nimi Kalajoen ammattiopisto	Y-tunnus 0210010-1
Tuensaajan nimi Naturpolis Oy	Y-tunnus 1940705-4

3 Tiivistelmä

3.1 Hankkeen toiminnan ja tulosten tiivistelmä

Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan matkailutieto -hankkeessa oli kolme osiota: asiakas- ja matkailijatieto (osio I: Kalajoki, Kuusamo, Oulu, Sotkamo), matkailukeskusten aluetaloustieto (osio II: Kalajoki, Kuusamo, Oulu, Pudasjärvi, Hyrynsalmi, Puolanka, Sotkamo ja Rokua Geopark -alue: Muhos, Utajärvi ja Vaala) sekä matkailukeskusten ennuste- ja arviointimalli (osio III: Kalajoki, Kuusamo, Oulu, Pudasjärvi, Hyrynsalmi, Puolanka, Sotkamo). Hankkeessa tuotettiin yhteistyömalli asiakas- ja matkailijatiedon keräämiseen Kajaanin ammattikorkeakoulun ja Kalajoen ammattiopiston välille ja matkailukeskusten aluetaloustietoa Kajaanin ammattikorkeakoulun CoReFor-hankkeessa julkaistuilla menetelmillä. Lisäksi hankkeessa luotiin uusi menetelmä matkailukeskusten talousvaikutusten ennustamiseen ja arviointiin. Hankkeen tuotoksena syntyi yhteensä 13 julkaisua sekä lukuisia lehti-/kolumnikirjoituksia ja esitelmiä keskeisistä tuloksista.

Hankkeen osio I perustui Kalajoella, Kuusamossa, Oulussa ja Sotkamossa tehtyihin matkailijahaastatteluihin ja -kyselyihin, joita tehtiin yhteensä 2 556 kappaletta. Kyselytutkimuksilla selvitettiin esimerkiksi matkailijoiden kohdevalinnan syitä, majoitusmuotoa, tietolähteitä, rahankäyttöä sekä matkailupalveluihin tyytyväisyyttä ja palvelujen kehittämistarpeita. Hankkeen II ja III osioissa selvitettiin matkailun aluetaloudellisten vaikutusten nykytilaa mittaamismallilla, matkailun aluetaloudellisten vaikutusten kehitystä seurantamallilla ja matkailun aluetaloudellisia vaikutusennusteita ennuste- ja arviointimallilla. Mainitut kolme mallia muodostavat työkalupakin matkailun aluetaloudellisten vaikutusten kokonaisvaltaiseen haltuunottoon. Malleja voidaan soveltaa matkailun alueellisen strategisen suunnitteluprosessin eri vaiheissa: matkailun nykytilan analyysivaiheessa ja tavoitteiden asettamisvaiheessa (mittaamismalli), matkailun toimenpiteiden vaikutusten määrittämisen vaiheessa (ennuste- ja arviointimalli) ja matkailun kehityksen seurantavaiheessa (seurantamalli).

Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan matkailutieto -hankkeessa tuotettiin tietoa matkailun suunnittelun, kehittämisen ja päätöksenteon tueksi. Hankkeessa mukana olevista kohteista tuotettu tieto on vertailukelpoista alueiden sisäisissä ja alueiden välisissä tarkasteluissa. Yhtäläinen vertailutieto on ensiarvoisen tärkeää matkailun suunnitelmallisen, systemaattisen ja pitkäjänteisen kehittämistyön kannalta. Hankkeen tuottamaa tietoa matkailukeskusten asiakassegmenteistä sekä niiden rahankäytöstä ja eri matkailijaryhmien taloudellisista vaikutuksista voidaan hyödyntää

markkinoinnin kohdentamisessa ja tehostamisessa sekä matkailutuotteiden kehittämisessä. Ennuste- ja arviointitieto on sovellettavissa yritysten ja alueiden kehittämishankkeiden ja investointien päätöksenteossa, suunnittelussa ja arvioinnissa.

3.2 Hankkeen toiminnan ja tulosten englanninkielinen tiivistelmä

Tourism Database for the Kainuu and Oulu Regions project provided a collaboration model for gathering customer and tourist information between Kajaani University of Applied Sciences and Kalajoki Vocational College. The project also produced regional tourism information for tourism centers using the methods published by the Kajaani University of Applied Sciences CoReFor project. In addition, the project created a new method for predicting and evaluating the economic impacts of tourism centers. The project produced a total of 13 publications, as well as a large number of magazine / column entries and presentations of key results.

4 Hankkeen tarve, toteutus ja tulokset

4.1 Miten hanke onnistui vastaamaan kehittämistarpeeseen ja kuinka hankkeen tavoitteet toteutuivat?

Suomessa matkailuun liittyvää järjestelmällistä tietoa ovat tähän asti tuottaneet lähinnä Tilastokeskus muun muassa majoitus- ja yritystilastojen osalta sekä Visit Finland (esim. matkailutilinpitto ja rajahaastattelututkimukset). Kerätty tieto on käyttökelpoista, mutta kuntatasolla olemassa olevista tietolähteistä saa parhaimmillaankin vain suppean käsityksen kohteiden asiakkaista tai heidän aikaansaamista talousvaikutuksista. Asiakasnäkökulmasta tieto kattaa pitkälti vain tilastoinnin piirissä olevat yöpymiset ja yritystilastoissa on mukana ilman erillistutkimuksia sekä paikallinen kysyntä että matkailukysyntä. Paikallistasolta ei ole lainkaan saatavissa matkailun talousvaikutusten ennuste- ja arviointitietoa. Siksi tarvittiin hanke, joka pyrki pilotoimaan Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan kärkimatkailukeskuksille (=kunnille) monipuolisen ja laaja-alaisen tiedonkeruujärjestelmän ja tuottamaan paikallistasoisen tutkimustietoa matkailun suunnittelua ja kehittämistä varten.

Perustaa Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan matkailutalouden systemaattiselle, pitkäjänteiselle analysoinnille ja seurannalle oli rakennettu jo ennen hanketta muun muassa KAMK:n vuosittain julkaisemalla Kainuun matkailutilastollisella vuosikirjalla ja CoReFor-hankkeella, jossa selvitettiin tiettyjen Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan kuntien matkailun talousvaikutuksia ja niiden seuranta sekä matkailun kehittämishankkeiden ja investointien ennustamisen ja arvioinnin periaatteita. Hanke oli luonnollinen jatko tälle työlle.

Hankkeessa oli kolme osiota, joilla jokaisella omat tavoitteensa ja toimenpiteensä:

- 1) Tavoite: Asiakas- ja matkailijatiedon tuottaminen Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan kärkimatkailukeskuksista (Sotkamo, Kalajoki, Kuusamo ja Oulu). (I osio)
- 2) Tavoite: Matkailun aluetaloustiedon tuottaminen Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan matkailukeskuksista (Sotkamo, Puolanka, Hyrynsalmi, Kalajoki, Kuusamo, Pudasjärvi, Oulu ja Rokuan alue: Muhos, Utajärvi ja Vaala). (II osio)
- 3) Tavoite: Matkailukeskusten ennuste- ja arviointimallin rakentaminen (Hyrynsalmi, Puolanka ja Sotkamo sekä Kalajoki, Kuusamo, Oulu ja Pudasjärvi). (III osio) Tässä osiossa yhdistetään asiakas- ja matkailijatieto (I osio) sekä matkailukeskusten aluetaloustieto (II osio). III osio rakentuu kummankin edellä mainitun osion tuotoksista.

Hanke toteutui sisällöllisesti hyvin. Hankkeessa ei koettu epäonnistumisia. Onnistumisiin luetaan kaikki kerätty uusi tieto ja uudet menetelmät, joita voidaan hyödyntää jatkossakin laaja-alaisesti. Hanke tuotti lisäarvoa ja hyötyä monelle eri kohderyhmälle. Hankkeen hyödynsaajina ovat matkailuyritykset, alueelliset matkailuyhdistykset, maakuntien liitot, seutukunnat, kuntien kehittämissyhtiöt ja elinkeinotoimet. Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan matkailukoulutusta tarjoavien oppilaitosten välisen yhteistyön tiivistäminen on sinällään tarkoituksenmukaista ja syntyvää oppilaitosverkostoa voidaan hyödyntää jatkossa erilaisissa tutkimus-, kehittämis- ja koulutushankkeissa. Tässä hankkeessa oppilaitosyhteistyö (Kajaanin amk, Kalajoen ammattiopisto) toimii pilottina tulevaisuutta silmällä pitäen muun muassa Osekin (Oulun ammattiopisto) suuntaan. Vahva alueellinen matkailukoulutus on ensiarvoisen tärkeää alan tulevaisuuden kehityksen näkökulmasta.

Matkailuelinkeinon kannalta hyötyjä ovat seuraavat:

- hankkeen tuottamaa tietoa matkailukeskusten asiakassegmenteistä sekä niiden rahankäytöstä ja eri matkailijaryhmien taloudellisista vaikutuksista voidaan hyödyntää markkinoinnin kohdentamisessa ja tehostamisessa. (=Taloudellisten vaikutusten mittaaminen ja seuranta sekä ennustaminen ja arviointi)
- tieto matkailutuotteisiin liittyvistä tarpeista on sovellettavissa niin olemassa olevien kuin uusien matkailutuotteiden kehittämisessä. (=Matkailutuotteiden kehittäminen, tuotekehitys)
- asiakastyytyväisyys- ja palautetietoa voidaan hyödyntää matkailupalveluiden asiakaslähtöisissä kehittämisessä. (=Matkailupalveluiden kehittäminen ja tyytyväisyys)
- ennuste- ja arviointitieto on sovellettavissa yritysten ja alueiden kehittämishankkeiden ja investointien päätöksenteossa, suunnittelussa ja arvioinnissa (=Kehittämishankkeiden ja investointien ennustaminen ja arviointi)
- verokittitieto muista hankkeesta mukana olevista matkailukeskuksista auttaa profiloimaan keskusta kilpailutilanteen näkökulmasta haluttuun suuntaan. (=Matkailukeskusten strategisen suunnitteluprosessin eri vaiheet)

Paikallisten ja alueellisten matkailun kehittämisorganisaatioiden näkökulmasta hankkeen tuloksia voidaan hyödyntää muun muassa:

- eri aluetasojen kehittämis- ja matkailustrategioissa. (=Eri aluetasojen strategisen suunnitteluprosessin eri vaiheet)
- matkailun kehittämisresurssien ja -toimenpiteiden kohdentamisessa päätöksenteossa, suunnittelussa ja arvioinnissa, kun pyritään resurssien mahdollisimman tehokkaaseen käyttöön. (=Kehittämishankkeiden ja investointien ennustaminen ja arviointi)
- pilotoitun oppilaitosverkostomallin hyödyntäminen tulevien tutkimus-, kehittämis- ja koulutushankkeiden toteuttamisessa. (=Tulevaisuudessa tutkimusperustaisen, matkailukeskuskohtaisen kehittämistä tukevan tiedonkerääminen ja analysointi)

Kajaanin ammattikorkeakoulun aktiviteettimatkailemisen osaamisalueen katsannosta hankkeen hyötyjä ovat seuraavat:

- lisääntynyt yhteistyö toisen asteen oppilaitoksen kanssa
- tutkimusosaamisen vahvistuminen
- koulutuksen integroituminen laajemmin ja syvällisemmin elinkeinoelämän kehittämisessä tarvittavaan tiedontuotantoon
- paikallisen ja ajan tasalla olevan matkailutiedon soveltaminen esimerkiksi oppimateriaalina

Hankkeen hyödyt toiseen asteen oppilaitoksen (Kalajoen ammattiopisto) näkökulmasta ovat seuraavat:

- lisääntynyt yhteistyö ammattikorkeakoulun kanssa
- koulutuksen integroituminen laajemmin ja syvällisemmin elinkeinoelämän kehittämisessä tarvittavaan tiedontuotantoon

- paikallisen ja ajan tasalla olevan matkailutiedon soveltaminen esimerkiksi oppimateriaalina

Hankkeen tuotokset ovat seuraavat:

- 1) Asiakas- ja matkailijatiedon keräysmalli (ammattikorkeakoulu, toisen asteen oppilaitos), pilottina Kajaanin ammattikorkeakoulun ja Kalajoen ammattiopiston yhteistyö. Osekin konsultointi yhteistyöstä ja sen tuloksista. Ensimmäinen osio.
- 2) Neljä julkaisua asiakas- ja matkailijatiedon tuottamisesta: Sotkamo (Järviluoma 2017b), Kalajoki (Järviluoma 2017c), Kuusamo (Järviluoma 2017d) ja Oulu (Järviluoma 2017e). Ensimmäinen osio.
- 3) Neljä julkaisua CoReFor-menetelmän päivityksistä: Sotkamo (Kauppila 2016d), Hyrynsalmi, Puolanka ja Sotkamo (Kauppila 2017a), Kalajoki, Kuusamo, Oulu ja Pudasjärvi (Kauppila 2016e) sekä Kalajoki, Kuusamo, Oulu, Pudasjärvi ja Rokua Geopark -alue (Kauppila 2017b). Toinen osio.
- 4) Kaksi julkaisua CoReFor-menetelmän uusista perusselvityksistä: Hyrynsalmi ja Puolanka (Kauppila 2016f) sekä Rokua Geopark -alue (Kauppila 2016g). Toinen osio.
- 5) Kaksi julkaisua ennuste- ja arviointimallista: Kalajoki, Kuusamo, Oulu ja Pudasjärvi (Kauppila 2017c) sekä Hyrynsalmi, Puolanka ja Sotkamo (Kauppila 2018). Kolmas osio.

4.2 Mitä välittömiä tuloksia hankkeella saatiin aikaan? Mitä vaikutuksia tuloksilla on?

Keskeiset tulokset:

- 1) Asiakas- ja matkailijatiedon keräysmalli (ammattikorkeakoulu, toisen asteen oppilaitos), pilottina Kajaanin ammattikorkeakoulun ja Kalajoen ammattiopiston yhteistyö. (osio I)
- 2) Neljä julkaisua asiakas- ja matkailijatiedon tuottamisesta: Sotkamo, Kalajoki, Kuusamo ja Oulu. (osio I)
- 3) Neljä julkaisua CoReFor-menetelmän päivityksistä: Sotkamo, Hyrynsalmi, Puolanka ja Sotkamo, Kalajoki, Kuusamo, Oulu ja Pudasjärvi sekä Kalajoki, Kuusamo, Oulu, Pudasjärvi ja Rokua Geopark -alue. (osio II)
- 4) Kaksi julkaisua CoReFor-menetelmän uusista perusselvityksistä: Hyrynsalmi ja Puolanka sekä Rokua Geopark -alue. (osio II)
- 5) Kaksi julkaisua ennuste- ja arviointimallista: Kalajoki, Kuusamo, Oulu ja Pudasjärvi sekä Hyrynsalmi, Puolanka ja Sotkamo. (osio III)
- 6) Yksi julkaisu hankkeen esittelystä.
- 7) 11 kolumnikirjoitusta sanomalehdissä, 12 esitelmää ja 1 hankkeen esittely KAMK:n julkaisusarjassa

Julkaistut raportit:

Osio 1. Asiakas- ja matkailijatiedon tuottaminen

Vuokatin matkailijat 2016 (2017)
Kuusamon matkailijat 2016-2017 (2017)
Oulun matkailijat 2016-2017 (2017)
Kalajoen matkailijat 2016-2017 (2017)

Osio 2. Matkailun aluetaloustiedon tuottaminen

Matkailun aluetaloudellisten vaikutusten seurantamalli: Kalajoki, Kuusamo, Oulu, Pudasjärvi ja Rokua Geopark -alue (2017)
Matkailun aluetaloudellisten vaikutusten seurantamalli: Hyrynsalmi, Puolanka ja Sotkamo (2017)
Matkailun aluetaloudelliset vaikutukset: Rokua Geopark -alue (2016)
Matkailun aluetaloudelliset vaikutukset: Hyrynsalmi ja Puolanka (2016)
Matkailun aluetaloudellisten vaikutusten seurantamalli: Kalajoki, Kuusamo, Oulu ja Pudasjärvi (2016)
Matkailun aluetaloudellisten vaikutusten seurantamalli: Sotkamo (2016)

Osio 3. Matkailukeskusten ennuste- ja arviointimalli

Matkailun aluetaloudellisten vaikutusten ennuste- ja arviointimalli: Hyrynsalmi, Puolanka ja Sotkamo (2018)
Matkailun aluetaloudellisten vaikutusten ennuste- ja arviointimalli: Kalajoki, Kuusamo, Oulu ja Pudasjärvi (2017)

Kauppila, P. (2017). Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan matkailutieto -hanke. Teoksessa Keränen, V. & J. Järviluoma (toim.): Aktiviteettimatkailu Kainuuta kehittämässä: Esimerkkejä TKI-toiminnasta, 25#34. Kajaanin ammattikorkeakoulun julkaisusarja B Raportteja ja selvityksiä 80.

Hyödyt matkailuelinkeinon kannalta:

- Hankkeen tuottamaa tietoa matkailukeskusten asiakassegmenteistä sekä niiden rahankäytöstä ja eri matkailijaryhmien taloudellisista vaikutuksista voidaan hyödyntää markkinoinnin kohdentamisessa ja tehostamisessa.
- Tieto matkailutuotteisiin liittyvistä tarpeista on sovellettavissa niin olemassa olevien kuin uusien matkailutuotteiden kehittämisessä.
- Ennuste- ja arviointitieto on sovellettavissa yritysten ja alueiden kehittämishankkeiden ja investointien päätöksenteossa, suunnittelussa ja arvioinnissa.
- Verrokkitieto muista hankkeista mukana olevista matkailukeskuksista auttaa profiloimaan keskusta kilpailutilanteen näkökulmasta haluttuun suuntaan.

Hyödyt matkailun kehittämisorganisaatioiden näkökulmasta:

- Tuloksia voidaan hyödyntää muun muassa:
- eri aluetasojen elinkeino- ja matkailustrategioissa
 - matkailun kehittämisresurssien ja -toimenpiteiden kohdentamisessa päätöksenteossa, suunnittelussa ja arvioinnissa
 - pilotoitujen oppilaitosverkostomallin hyödyntämisessä tulevien tutkimus-, kehittämis- ja koulutushankkeiden toteuttamisessa.

4.3 Miten hakemuksen kohteena olevaa toimintaa jatketaan ja tuloksia sekä kokemuksia hyödynnetään hankkeen päättymisen jälkeen?

Tutkimustuloksia voidaan hyödyntää:

Matkailustrategiat

- strateginen suunnitteluprosessi: nykytila, tavoitteen asettaminen, toimenpiteiden talousennusteet ja seuranta

Aluekehitysstrategiat:

- matkailuelinkeinon absoluuttinen ja suhteellinen merkitys aluetaloudessa

Hankkeet ja hankesuunnittelu:

- matkailuelinkeinon absoluuttinen ja suhteellinen merkitys aluetaloudessa

Matkailuelinkeinon kehittämishankkeiden yritysrahoituksen hankkiminen:

- matkailutulon ja matkailuyöllisyyden toimialoitteinen jakautuminen

Matkailuelinkeinon edunvalvonta:

- matkailuelinkeinon absoluuttinen ja suhteellinen merkitys aluetaloudessa

Matkailun kehittämishankkeiden ja investointien vaikuttavuus:

- matkailuelinkeinon kehittämistoimenpiteiden vaikutus matkailu- ja aluekehitykseen

Matkailun kehittämishankkeiden ja investointien ennustaminen ja arviointi (Panos#tuotos-arviointi):

- yritysten, matkailukeskusten, kuntien, seutukuntien ja maakuntien matkailun kehittämishankkeiden ja investointien suunnittelun tukena
- matkailun kehittämishankkeiden ja investointien rahoituspäätösten tukena (esim. maakuntien liitot ja ELY-keskukset)
- kapasiteetin mitoitus
- työvoiman määrällinen ja laadullinen tarve
- aluetaloudellisen tuotoksen (=matkailun aluetaloudelliset vaikutukset) suhde aluetaloudellisiin panostuksiin

Hankkeen julkaisuja ja tuloksia on jo hyödynnetty ja tullaan hyödyntämään uusien hakemuksien perusteluina ja päätöksenteon tukena. Hankkeen aikana luotua mallia pystytään myös päivittämään helposti vuosittain Tilastokeskuksen aineistolla. Lisäksi matkailijatietoa voidaan kerätä jatkossa kustannustehokkaasti integroimalla työ alan oppilaitosten opintoihin.

Hankkeessa tuotettiin tietoa matkailun suunnittelun, kehittämisen ja päätöksenteon tueksi. Hankkeessa mukana olevista kohteista tuotettu tieto on vertailukelpoista alueiden sisäisissä ja alueiden välisissä tarkasteluissa. Tämän mahdollistaa se, että tutkimuksissa sovellettiin yhtenäistä aineistopohjaa ja samanlaisia menetelmällisiä ratkaisuja. Yhtäläinen vertailutieto on ensiarvoisen tärkeää matkailun suunnitelmallisen, systemaattisen ja pitkäjänteen kehittämistyön kannalta. Jatkossa haasteena onkin se, kuinka hankkeessa luoduilla menetelmällisillä innovaatioilla voidaan tuottaa tietoa kohdealueiden matkailusta ja sen kehityksestä myös tulevaisuudessa. Tämä on ennen muuta resurssikysymys.

4.4 Toteutuiko hanke aiotulla maantieteellisellä alueella tai kuinka alue mahdollisesti muuttui? Saavutettiin suunniteltu kohderyhmä vai tuli siihen muutoksia? Oliko muita toteutukseen liittyviä muutoksia?

Hanke toteutettiin kokonaisuudessaan hankesuunnitelmassa esitetyllä tavalla. Hankkeen kohderyhmä tai maantieteellinen alue eivät muuttuneet hankkeen aikana.

5 Seurantatiedot

5.1 Päästiinkö toteutuksessa hakemuksessa esitettyihin (kohta 12) numeerisiin tavoitteisiin? Mistä mahdolliset erot johtuvat?

ID Indikaattori Tavoite (hakemusvaiheen arvio) Hanke yhteensä

15 Tutkimus- ja kehittämisinstituutioiden vetämään hankkeeseen osallistuneet yritykset (50) 23

16 Yritykset, jotka käynnistävät t&k&i-toiminnan tai t&k&i-yhteistyön yliopistojen, korkeakoulujen tai tutkimuslaitosten kanssa (2) 1

17 Uudet innovaatioalustat (0) 0

18 Innovaatioalustoissa kehitetyt ja pilotoidut tuotteet tai palvelut (0) 1

19 Kaupunkien kanssa innovaatioympäristöissä yhteistyötä tekevät yritykset (0) 0

25 Uudet tuella aikaansaadut t&k&i-työpaikat (2.0) 0.0

25.1. joihin työllistyivät naiset (0.0) 0.0

CO04 Muuta tukea kuin rahoitustukea saavat yritykset (0) 0

Hankkeeseen osallistuneiden yritysten määrä on todellisuudessa 92, kun lasketaan mukaan kaikki yritykset, joita hankkeen aikana haastateltiin. Hankkeessa pystyttiin myös hyödyntämään aikaisemmissa hankkeissa hankittuja yhteistyökumppaneita. Hankkeessa saavutettiin tulokset siihen osallistuneiden yritysten määrällä. Lisäksi hankkeessa oli mukana myös kuntia, joita ei tässä lasketa osallistuneisiin yrityksiin. TKI-yhteistyön KAMK:n kanssa aloittavia yrityksiä oli yksi (1). TKI-yhteistyötä tekeviä kuntia oli seitsemän (7). Innovaatioalustoissa kehitetyt ja pilotoidut tuotteet tai palvelut -kohdassa tavoite oli 0, mutta toteutuma 1, mikä tuli haastatteluiden kyselylomakkeesta tiedonkeruuta varten.

5.2 Miten asetetut numeeriset tavoitteet palvelivat hankkeen toteutusta? Mitkä indikaattorit olisivat tukeneet paremmin toteutusta? Mitä mahdollisia omia seurantatietoja tai indikaattoreita toteutuksessa hyödynnettiin?

Asetetut numeeriset tavoitteet palvelivat hankkeen toteutusta osittain. Osallistuvat yritykset olivat mukana haastattelujen toteuttamisessa ja uudet tuella aikaansaadut TKI-työpaikat konkretisoituivat tutkimusapulaisten ja -haastattelijoiden työpanoksena hankkeelle. Omina seurantatietoina käytettiin osioiden I-III julkaisuja.

Hanketta olisi tukenut enemmän tuotosindikaattorit sekä yrityksiä ja hankekumppaneita sitouttavat ja hyödyttävät uudet innovaatiot ja menetelmät.

6 Hakijan osaaminen, hankkeen riskiarviointi ja ohjausryhmä

6.1 Miten hanke kartutti tuensaajan hanketyöosaamista ja hankkeen sisällön mukaista osaamista?

Hanke lisäsi Kajaanin ammattikorkeakoulun ennestäänkin vahvaa matkailun aluetaloudellisiin vaikutuksiin liittyvää tutkimusosaamista. Hanke laajensi myös merkittävästi tavalla ammattikorkeakoulun yhteistyöverkostoja Kainuussa ja erityisesti Pohjois-Pohjanmaalla elinkeinoelämään. Lisäksi luotiin yhteistyömalli Kajaanin ammattikorkeakoulun ja toisen asteen oppilaitoksen (Kalajoen ammattiopisto) välille. Tätä mallia voidaan hyödyntää jatkossa uusien tutkimus-, kehittämis- ja koulutushankkeiden luomisessa ja toteuttamisessa.

6.2 Toteutuiko hankkeen aikana ennakoituja tai muita riskejä ja kuinka niihin reagoitiin?

Riski: Talousriski

Toimenpiteet riskin toteutumisen todennäköisyyden pienentämiseksi: Hankekumppanit sitoutuvat hankkeeseen
Toteutuma: Talousriski ei toteutunut, hankekumppanit sitoutuivat hankkeeseen hyvin.

Riski: Matkailijatiedon keräämisen onnistuminen

Toimenpiteet riskin toteutumisen todennäköisyyden pienentämiseksi: Opiskelijat sekä tutkimusapulaiset valitaan hankkeeseen huolella sekä heidät ohjeistetaan kunnolla tiedonkeruuseen. Toimintaa seurataan koko ajan.

Toteutuma: Matkailijatiedon kerääminen onnistui hyvin eli riski ei toteutunut. Määrälliset tavoitteet saavutettiin ja tiedonkeruu sujui ilman ongelmia tutkijan johdolla.

Riski: Tutkijoiden saatavuus

Toimenpiteet riskin toteutumisen todennäköisyyden pienentämiseksi: Hankkeessa on motivoituneet ja ammattitaitoiset tutkijat, joilla on riittävä tuki toteuttaa toimenpiteitä

Toteutuma: Hankkeessa työskennelleet tutkijat olivat alansa parhaimpia tutkijoita Suomessa ja heille työskennelleet tutkimus- ja haastattelupulaiset työskentelivät ammattimaisesti. Riski ei toteutunut.

6.3 Miten ohjausryhmä tuki hankkeen toteutusta? Miten ohjausryhmä luonnehti hankkeen onnistumista?

Hankkeen ohjausryhmän tulivat jäsenet Kajaanin ammattikorkeakoulusta ja hankekumppaneista.

Organisaatiot olivat: KAMK, Kainuun liitto, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Naturpolis OY ja Jedu–Jokilaaksojen koulutus kuntayhtymä. Ohjausryhmä seurasi projektisuunnitelman toteutumista, ohjasi toimintaa projektipäätöksen mukaisesti ja käsittelee projektisuunnitelman muutosesityksen. Ohjausryhmän tehtävänä oli edellisiin liittyvänä itsearviointi, joka toteutettiin vuoden 2016 lopussa ja hankkeen päättyessä 2018. Ohjausryhmä kokoontui kalenterivuoden aikana kolmesti, poikkeuksena vuosi 2018, jolloin kokouksia oli kaksi.

Ohjausryhmä piti projektia onnistuneena ja tarpeellisena. Hanke saavutti tavoitteet ja tuloksia tuli.

6.4 Miten kohderyhmä koki hankkeen? Millaista palautetta kohderyhmältä on saatu?

Hankkeen varsinaisena kohderyhmänä olivat matkailuyritykset, matkailuoppilaitokset sekä kehittämisryhmät. Kohderyhmä piti hanketta onnistuneena. Hanke sai runsaasti myönteistä palautetta. Myönteistä palautetta saatiin Kalajoelta (Kalajoen Hiekkasärkät Oy), Kuusamosta (Naturpolis Oy, Ruka-Kuusamon matkailuyhdistys ry.), Oulusta (BusinessOulu), Pudasjärveltä (Syötteen matkailuyhdistys ry., Pudasjärven kaupunki), Hyrynsalmelta ja Puolangalta (Hyrynsalmen kunta, Hiihtokeskus Pajakka-Ukkohalla Oy) sekä Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan liitoista.

Palaute kerättiin projekti- ja ohjausryhmän jäseniltä. Tulosten mukaan hanke onnistui kokonaisuudessaan hyvin.

- Missä onnistuttiin/epäonnistuttiin projektin toteuttamisessa?

Erittäin analyttistä tietoa eri matkailukohteiden merkityksestä. Tiedotusta olisi voinut olla enempi, mutta sitäkin voi jatkaa koko verkoston toimin.

Tavoitteet saavutettiin. Saatiin uutta tietoa ja menetelmiä käyttöön hyödynnettäväksi alueella jatkossa.

- Mitä syntyi projektiin tuloksena (uudet tuotteet, palvelut, käytänteet ym.) ?

Matkailutietoa. Julkaisuja, joissa on paljon tietoa hyödynnettäväksi päätöksenteossa ja suunnittelussa. Uusi toimintamalli ennusteiden laadintaan.

- Miten projektin tuloksia voidaan hyödyntää yritysten ja työelämän toiminnassa (Kainuussa, Suomessa)?

Minusta tuloksia voi hyödyntää erityisesti yhteiskunnallisessa päätöksen teossa! Uusien toimenpiteiden suunnittelussa saadaan tutkittua pohjatietoa taustaksi.

- Mitä hyötyä yrityksellenne/organisaatiollenne oli projektissa toimimisesta ?

Erittäin hyödyllistä tietoa matkailuelinkeinon kehittämistyöhön. Saatiin alueen yrityksille, kunnille ja päättäjille tietoa hyödynnettäväksi omissa toiminnassa. Alueellinen tieto on aina tärkeää ja sitä on harvoin saatavilla, joten siksin tämäntyyppiset tutkimushankkeet ovat merkittäviä alueiden kannalta.

- Vapaa sana (esim. uusia projektiaiheita)

Muille toimialoillekin kuin matkailuun tarvittaisiin vastaavaa. Kehittämistoimien seuranta on myös aihe, johon pitäisi löytää parempia työkaluja kuin tällä hetkellä rahoittajien käytössä olevat työpaikkojen ja yritysmäärien seurannat, koska ne eivät ole oikeasti koskaan hankkeiden työn tuloksia. Ja vaikuttavuuden seurannan kanssa käsi kädessä menee toki suunnittelun pohjatietona tarvittava aluetalousvaikutusten arviointitieto, jota myös kipeästi tarvittaisiin.

7 Horisontaaliset tavoitteet

7.1 Sukupuolten tasa-arvo

	Kyllä	Ei	Perustelu
Hankkeessa tehtiin toimintaympäristön analyysi sukupuolinäkökulmasta		x	
Sukupuolinäkökulma huomioitiin hankkeen toiminnassa (valtavirtaistaminen)	x		
Hankkeen päätavoite oli sukupuolten tasa-arvon edistäminen		x	

7.2 Kestävä kehitys

Vaikutuksen kohde	Vaikutusaste		Perustelu
	Välitön vaikutus	Välillinen vaikutus	
Ekologinen kestävyys			

Vaikutuksen kohde	Vaikutusaste		Perustelu
	Välitön vaikutus	Väiillinen vaikutus	
Luonnonvarojen käytön kestävyys	0	0	
Ilmastonmuutoksen aiheuttamien riskien vähentäminen	0	0	
Kasvillisuus, eliöt ja luonnon monimuotoisuus	0	0	
Pinta- ja pohjavedet, maaperä sekä ilma (ja kasvihuonekaasut)	0	0	
Natura 2000 -ohjelman kohteet	0	0	
Taloudellinen kestävyys			
Materiaalit ja jätteet	3	3	Resurssien kohdentaminen taloudellisesti järkeviin kohtiin.
Uusiutuvien energialähteiden käyttö	1	2	Hankkeen kautta saadaan kohdennettua tietoa matkailuinvestoinnin kannalta oikeaan kohteeseen.
Paikallisen elinkeinorakenteen kestävä kehittäminen	8	8	Matkailututkimuksen kehittäminen, uusien seurantamallien kehittäminen.
Aineettomien tuotteiden ja palvelujen kehittäminen	3	3	
Liikkuminen ja logistiikka	0	0	
Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys sekä yhdenvertaisuus			
Hyvinvointi	0	0	
Tasa-arvon edistäminen	0	0	
Yhteiskunnallinen ja kulttuurinen yhdenvertaisuus	0	0	
Kulttuuriympäristö	0	0	
Ympäristöosaaminen	0	0	

8 Julkisuus, tiedottaminen ja yhteydet muihin hankkeisiin

8.1 Miten hanke näkyi julkisuudessa? Miten hankkeesta tiedotettiin?

Hankkeesta tiedotettiin aktiivisesti koko hankkeen ajan. Tiedotusvälineitä olivat posterit, julisteet, esitelmät, lehtijutut, tiedotteet, uutiskirjeet, www-sivut (KAMK:n julkaisusarja), sosiaalinen media (Facebook, Twitter, LinkedIn), tapaamiset, kokoukset ja palaverit sekä seminaarit.

Tiedotetut tahot:

Visit Finland, TEM, maakuntien liitot, kunnat, elinkeinojen kehittämissyhtiöt, hankekumppanit, matkailuyhdistykset, matkailuyritykset ja muut matkailutoimijat:

Pohjois-Pohjanmaan liitto
Naturpolis Oy
Kainuun Etu Oy
Humanpolis Oy
TEM
VisitFinland
BusinessOulu
Oulun kauppakamari
Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä JEDU
Kalajoen kaupunki
Utajärven kunta
Pudasjärven kaupunki
Hyrnsalmen kunta
Kajaanin kaupunki
Kuhmon kaupunki
Paltamon kunta
Puolangan kunta
Ristijärven kunta
Sotkamon kunta
Suomussalmen kunta
Vaalan kunta
Pohjois-Pohjanmaan matkailun kehittämistoimikunta
Oulun Matkailu Oy
Syöteen Matkailuyhdistys ry
Ukkohalla-Hyrnsalmi matkailuyhdistys ry
Puolanka-Paljakka matkailuyhdistys ry
Idän Taiga ry (Wild Taiga)
Vuokatin Matkailukeskus Oy
Oulujärven Jättiläiset ry
Ruka-Kuusamon matkailuyhdistys ry
Kainuun Yrittäjät ry
Puolangan Yrittäjät ry
Hyrnsalmen Yrittäjät ry
Sotkamon Yrittäjät ry
Hotelli Iso Syöte

Itä- ja Pohjois-Suomen lentoliikenteen kehittämishanke
Paljakan matkailukeskuksen yleinen kehittämishanke
Ukkohalla-Paljakan kv-matkailuhanke
Vauhtia Vuokatin (Kajaani-Oulujärvi) kv-matkailuun -hanke
Uudet Wild Taiga alueet -hanke

8.2 Mihin hankkeisiin tai hankekokonaisuuksiin hanke toiminnallisesti tai muuten liittyy ja miten? (Merkitse myös hakemusnumerot tai hankekoodit)

Hanke liittyy läheisimmin Kajaanin ammattikorkeakoulussa vuonna 2015 toteutettuun CoReFor -projektiin (Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan matkailukehitys – Yhteistoiminta, aluetalous ja ennustaminen). CoReFor -projektissa luotiin perusteet matkailun aluetaloudellisten vaikutusten mittaamis-, seuranta- sekä ennuste- ja arviointimalleille, jotka Matkailutieto -hankkeen aikana vietiin eteenpäin ja kehitettiin lopulliseen muotoonsa.

9 Aineiston säilytys

9.1 Missä hankkeen aineisto säilytetään tai arkistoidaan? Yhteyshenkilön yhteystiedot.

Kajaanin amk: Kajaanin amk:n arkisto, Tieto 2, Ketunpolku 1, Kajaani. Yhteyshenkilö Päivi Kyllönen, paivi.kyllonen@kamk.fi

Naturpolis Oy: Kuusamon kaupungintalon arkisto, osoite Keskuskuja 6, 93600 Kuusamo. Yhteyshenkilö Naturpolis Oy:ssä Berit Lahtela, talouspäällikkö, p. 0400 244 635.

Kalajoen ammattiopisto: Koulutuskeskus JEDU, Kalajoki, Opintie 2, 85100 Kalajoki, p.040-1508 431/toimisto

10 Liitteet ja allekirjoitus

Liitteet

Tuensaaja vakuuttaa tässä loppuraportissa ja sen taustalomakkeissa antamansa tiedot oikeiksi.

Päiväys ja hakijaorganisaation sähköinen allekirjoitus

Lomake jätetään järjestelmässä viranomaiskäsitteilyyn Katso-tunnistautuneena roolilla EURA 2014 -asiointi/nimenkirjoittaja. Tämä korvaa perinteisen allekirjoituksen. Paperilomaketta ei allekirjoiteta käsin eikä sitä lähetetä postitse viranomaiselle

